
Vratislav

Co je silnější než touha po moci?

Hanna Whitton

Guta musela na chvíli usnout. Jen spánek jí dokázal přinést nakrátko úlevu a zapomnění. Z neklidného spánku ji však cosi vytrhlo. Zaposlouchala se pozorně do předjitřního ticha, neboť se jí zdálo, jako by slyšela přijíždět jezdce.

Vratislav se vrátil, pomyslela si šťastně. Sehnal posily a přijel si pro mne, jak slíbil.

Vzápětí si nicméně uvědomila, že to není možné. Míří přece až do Uher. Bude trvat celé dny, ne-li týdny, než se pro ni vrátí.

Tohle bude jistě pouze pár náhodných jezdců, kteří tudy projíždějí. Nikdo přece neví, že se údělná kněžna Guta skrývá v Bílé tvrzi.

Posadila se na lůžku, ale vstát se neodvážila. Místnost se s ní i takhle opět roztočila, raději proto rychle zavřela oči, aby unikla té propastné závratí. Dítě se znepokojeně pohnulo a Gutu napadlo, že se možná už chystá na svět. Byla ráda, že s sebou vzala Kateřinu. Nebyla sice příliš zkušená a porodní bába to také nebyla, ale v těžké hodině jí určitě pomůže.

Po chvíli zase otevřela opatrně oči. Komnata tentokrát zůstala na svém místě. Oddychla si a snažila se odvést myšlenky jiným směrem. Vybavila si krásné chvíle, které tu s Vratislavem prožili na cestě do Olomouce. Od té doby uplynul sotva rok, a přesto se toho tolik změnilo, tolik událo!

Koňský dusot, který k ní ještě před okamžikem doléhal jakoby z velké dálky, se přiblížil a pak náhle ustal. Zdálo se, že se jezdci zastavili na nevelkém nádvoří před tvrzí. Hlasy, zpočátku nevzrušené, začaly sílit a přerostly v ostrou hádku.

Pak se zdola ozval poděšený ženský výkřik a po něm na schodech zaduněly těžké kroky. Dveře Gutiny ložnice se zprudka rozlétlý a na prahu se objevil Lambrecht. Přes rameno mu nahlížel Tobiáš.

Guta si přitáhla přikrývku k nadrům. „Poslal vás můj manžel Vratislav?“ otázala se příchozích překvapeně. Nikdo, ani purkrabí Prokop, natož Tobiáš, přece nevěděl, kam Vratislav míří. „Je to sice hezké, že jste mi přišli na pomoc, ale...“

Lambrecht se ošklivě zasmál a dvěma kroky se ocitl u jejího lůžka. „Posílá nás Jeho Milost kníže Spytihněv,“ rozkřikl se na ni téměř. „Půjdeš s námi!“

„Slibili jsme sice, že paní Gutu přivedeme zpátky na olomoucký hrad, Lambrechto, ale... měl bys mít víc ohledu. Je přece samodruhá,“ namítl Tobiáš. Zalitoval, že se do téhle hry nechal vůbec zatáhnout. Spřádat intriky mohlo být zábavné, o uvádění skutků v činy se to tvrdit nedalo. Guty mu bylo najednou líto.

„Tys byl vždycky slabá nátura, bratře!“ utrl se na něj Lambrecht a v duchu proklel okamžik, kdy Tobiáše do svých plánů zasvětil. Teď však už bylo na nářky pozdě.

„Bratře?“ užasla Guta. Najednou začínala chápat rozsah zrádného spiknutí, které se jim doslova odehrávalo před očima, o němž však neměli tušení – Lambrechtovi se podařilo prosadit vyslání Tobiáše do Olomouce, aby tam připravil podmínky pro podlou zradu. Do zajetí měl jistě padnout před Spytihněvovým příjezdem sám Vratislav, nedozvědět se včas o chystaném vpádu do svého údělu.

A teď se těm dvěma podařilo dostat alespoň ji.

„Ano, jsme bratři,“ zasmál se Lambrecht. „Vždyť komu jinému také může člověk v době tak nejisté důvěřovat než vlastní krvi!“

Guta k tomu chtěla něco dodat, ale Lambrecht popadl její svrchní sukni a plášť, které jí Kateřina přehodila po příjezdu přes židli vedle lože. „Tak dělej! Nebudeme na tebe čekat celý den.“

Do Guty vjel hněv. „Snad abyste mi tedy poskytli alespoň chvilku soukromí, abych se mohla obléct! A vůbec, kde je moje komorná?“

„Bez té si budeš muset poradit, paní!“ ušklíbl se Lambrecht a hodil Gutě šat i plášť na lůžko a zamířil s Tobiášem ke dveřím. „Vytáhnu tě z postele třeba v košili, jestli nebudeš ve chvíli dole na nádvoří,“ houkl na ni.

Guta počkala, dokud se za nimi dveře s prasknutím nezavřely, a potom se opatrně vysoukala z lůžka. Místnost se s ní sice opět nebezpečně zakolébala,

potlačila však ten pocit i nevolnost, která jej doprovázela, a spěšně si přes sebe přehodila svrchní sukni.

Musím tu někde nechat Vratislavovi vzkaz, až se pro mě vrátí, blesklo jí hlavou. Musím ho varovat před těmi dvěma zrádci.

Vzpomněla si na milostný vzkaz, který jí tu manžel zanechal kdysi na krbové římse pod těžkým svícnem. Jen nerada vytáhla z koženého váčku, který nosila na dlouhé kožené tkanici zavěšený kolem krku, kousek pergamentu s Vratislavovým písmem. Přejela ty milované řádky bříškem prstu a potom pergamen rychle otočila.

Zamířila ke stolku pod oknem, na němž stál kalamář a brk. Zmocnil se jí strach, že těch pár kroků neujde. Ztěžka dosedla na židli u stolku a spěšně se pustila do psaní vzkazu pro Vratislava.

Když dopsala, rozhlédla se po komnatě. Svícen stál na svém místě na krbové římse a Guta pod něj zastrčila vzkaz tak, aby vykukoval jen malinký cípek.

Pak zamířila ke dveřím a opatrně, co noha nohu mine, sestupovala ze schodů a v duchu se nepřestávala modlit za Vratislava, za sebe, a hlavně za dítě, které nosí pod srdcem.

„To je dost, že ses konečně uráčila dolů!“ křikl na ni Lambrecht, když ji spatřil na prahu. Několika kroky se ocitl u Guty a smýkl jí směrem k čekajícím koním.

Guta zahlédla, že u brány leží v tratolišti krve starý zeman a vedle něj dva jeho ozbrojenci.

„Ach, Bože dobrý!“ zvolala zoufale. Ze všech sil se snažila překonat slabost a mdloby, které se o ni pokoušely.

„Lambrechte! Jak můžeš! Takhle se přece rytíř nechová!“ dolehl k ní jakoby z velké dálky Kateřinin hlas. Otočila se po něm a uviděla, jak se Kateřina rozběhla k Lambrechtovi a sevřela mu pevně paži.

„Co se s tebou stalo? Já myslela, že jsi věrný služebník údělného knížete Vratislava! Já myslela, že mě miluješ!“ zvolala zoufale.

„Pak ses zmýlila! Ve všem. Potřeboval jsem tě jako zdroj užitečných zpráv, nic víc. Teď mi už nejsi k ničemu!“ S těmi slovy ji Lambrecht setřásl z paže a odmrštil.

Kateřina na něj chvíli nevěřicně zírala. Potom k němu přiskočila a vytrhla mu zpoza opasku dýku. Napřáhla se k ráně, ale pro Lambrechta bylo hračkou jí zbraň vykrotit z ruky.

Kateřina na nic nečekala, otočila se a dala se na útěk směrem k bráně.

Lambrecht se shýbl pro kopí, které se povalovalo opodál, patřilo jednomu z obránců tvrze, který se marně snažil zastavit útočníky. Kopí vmžiku zavisťtelo vzduchem a proklálo prchající Kateřinu, která se skácela mrtva k zemi. „Škoda jí, ale věděla toho stejně příliš mnoho!“ konstatoval chladně Lambrecht a obrátil se ke Gutě.

Jeho tvář, připomínající krutou masku, bylo to poslední, co Guta zahlédla, než ji obestřela mdloba.

Guta pootevřela oči, a i to jako by jí stálo velké úsilí. Probral ji chlad věžeňské kobky a ledové dlaždice opocené věčnou vlhkostí, na nichž ležela. Jen trochu slámy jí dali pod hlavu místo podušky. S přítmím tu sváděla marný boj jediná louč.

Chvilku jí trvalo, než si uvědomila, co se stalo a kde se asi nachází. Jistě ji odvezli do jedné z kobek v olomouckém hradě.

Posadila se, ale vtom jí projela bolest ostrá jako nůž. Předklonila se a přitiskla si ruce na zaoblený život, jako by tak chtěla ochránit své dítě.

„Přiveďte babičí bábu!“ vykřikla v naději, že ji někdo zaslechne.

Nikdo se však neozval.

Zavolala znovu a při další vlně bolesti vyrazila táhlý, zoufalý výkřik. Teprve poté se těžké dveře na úzkém schodišti vedoucím do kobky pootevřely.

„Pan Lambrecht nám přikázal, abychom na ni dohlédli,“ obrátil se ke svému druhovi strážný, který jimi nakoukl dovnitř.

„Nejsme přece felčari,“ ohradil se ten druhý. „Jak máme poznat, že přišla její těžká hodinka? Co když v nás chce jenom vyvolat soucit a pak nám v nestřeženém okamžiku uteče? To bychom to potom schytali!“

„Máš pravdu v tom, že nejsme felčari. A proto bychom měli raději pro nějakého poslat.“

Dveře se opět přibouchly a Guta zůstala se svým zoufalstvím, strachem a bolestí sama.

Nevěděla, kolik času uplynulo, než se do kobky vlil proud špinavě žlutého světla a po nerovných schodech k ní přispěchal felčar.

Jen občas se jí vracelo vědomí, jen občas k ní dolehly hlasy, podivně ztlumené, podivně zkreslené. Bolest se kamsi vytratila, zůstala jen nepředsta-

vitelná únava, ale ta nebyla nepříjemná, protože ji ukolébala do odevzdané otupělosti.

„Proč jste pro mě neposlali dřív?“ obořil se na strážné felčar. Věděl, že už přišel pozdě. Bude zázrak, zachrání-li alespoň dítě.

Guta nabyla krátce vědomí, když jí vtiskl novorozeně do náručí. „Máš krásného syna, paní,“ vypravil ze sebe dojatě. Takovýhle osud si úředlná kněžna nezasloužila!

„Bude se jmenovat Vratislav,“ zašeptala ochraptěle Guta. „Vratislav, po otci.“

A to byla poslední slova, která na tomto světě pronesla.

Gutin syn Vratislav následoval matku krátce poté, co olomoucký hrad zalily zlaté sluneční paprsky prvního rozbřesku.